

**ΓΕΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΑΥΤΟΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΗΝ
ΑΝΑΔΥΣΗ ΚΑΙ ΕΔΡΑΙΩΣΗ ΤΗΣ ΜΙΣΘΩΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΤΟΥ ΕΜΦΥΛΟΥ
ΚΑΤΑΜΕΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΗΣ, ΗΤΟΙ ΤΗΝ ΑΝΑΔΥΣΗ, ΕΔΡΑΙΩΣΗ ΚΑΙ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ
ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ**

Τα τελευταία χρόνια όλοι μας έχουμε, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, εμπλακεί σε ένα πλήθος δραστηριοτήτων που αμφισβητούν την ατομική, κρατική και δημοτική ιδιοκτησία, την εμπορευματική χρήση του κοινωνικά παραγόμενου πλούτου, τις κοινωνικές σχέσεις εκμετάλλευσης και κυριαρχίας. Θέλοντας να δώσουμε στον αγώνα μας ενάντια στον καπιταλισμό ένα θεωρητικό και ιστορικό βάθος, οργανώσαμε από το Φεβρουάριο του 2011 ως τον Ιούνιο του 2012 μια σειρά μαθημάτων αυτομόρφωσης με θέμα την ανάπτυξη, επέκταση και εδραίωση της καπιταλιστικής σχέσης και το διαρκή αγώνα εναντίον της. Τα μαθήματα βασίστηκαν στην ανάγνωση και κριτική συζήτηση ενός κλασσικού βιβλίου που έθεσε τις βάσεις της κριτικής της καπιταλιστικής οικονομίας: το *Κεφάλαιο* του Μαρξ. Οι συζητήσεις που διοργανώσαμε είτε αφορούσαν τις περιφράξεις είτε την εργάσιμη μέρα είτε την έννοια της αξίας δεν είχαν για μας ένα ακαδημαϊκό ενδιαφέρον γιατί αφορούν άμεσα τις περιφράξεις που γκρεμίζουμε, την εργάσιμη μέρα που εμείς οι ίδιοι υφιστάμεθα και την αλλοτριωμένη μορφή της καθημερινής μας ζωής.

Ξεκινώντας και τελειώνοντας με την ανάλυση της πρωταρχικής συσσώρευσης, θέλαμε να γίνει κατανοητό πως με την εκδίωξη των αγροτών από τη γη τους, τις περιφράξεις των κοινών γαιών, την αλλοτριώση των παραγωγών από τα μέσα παραγωγής και αναπαραγωγής της ζωής τους, την καταστροφή των προκαπιταλιστικών σχέσεων και πολιτισμών δημιουργείται η σύγχρονη εργατική τάξη που για να ζήσει αναγκάζεται να διαθέσει όχι μόνο την εργατική της δύναμη αλλά και τον ίδιο της το χρόνο στο κεφάλαιο. Στην πορεία των συζητήσεων κατέστη (;) ευκολότερο να καταλάβουμε γιατί ο Μαρξ επεξεργάστηκε μια εργασιακή και χρηματική θεωρία της αξίας, γιατί έβαλε στο επίκεντρο της κριτικής του τη μορφή εμπόρευμα και γιατί, εν τέλει, η θεωρία του είναι μια θεωρία της αλλοτριώσης, που μας μιλάει για το πως το δημιούργημα καταλήγει να επιβάλλεται πάνω στον ίδιο το δημιουργό του.

Τα μαθήματα ολοκληρώθηκαν σε 48 ενότητες:

1. Η μέθοδος της πολιτικής οικονομίας και η μαρξική κριτική της: η κοινωνία και το άτομο Ο Χέγκελ και η συστηματική διαλεκτική του *Κεφαλαίου*
2. Το ιστορικό υλικό. Η μορφή εμπόρευμα ως μορφή επιβολής της εργασίας: πρωταρχική συσσώρευση και μέθοδοι αύξησης της παραγωγικότητας
3. Το κεφάλαιο ως ταξική πάλη και ως σχέση εξουσίας. Η ταξική συνείδηση, η συνδικαλιστική συνείδηση και οι διαστάσεις του ταξικού αγώνα
4. Αξία χρήσης και αξία. Η ουσία και το μέγεθος της αξίας
5. Ο διπλός χαρακτήρας της εργασίας που εμπεριέχεται στα εμπορεύματα
6. Η μορφή της αξίας
7. Ο φετιχιστικός χαρακτήρας του εμπορεύματος και το θέαμα
8. Η διαδικασία της ανταλλαγής και η εμπορευματοποίηση της καθημερινής ζωής
9. Το χρήμα ως μέτρο των αξιών και ως μέσο κυκλοφορίας
10. Το χρήμα ως αυτοσκοπός: θησαυρισμός, πιστωτικό χρήμα, παγκόσμιο χρήμα
11. Ο γενικός τύπος του κεφαλαίου και οι αντιφάσεις του
12. Αγορά και πώληση της εργατικής δύναμης
13. Φύλο και αναπαραγωγική εργασία
14. Η εργασιακή διαδικασία και η διαδικασία αξιοποίησης
15. Σταθερό και μεταβλητό κεφάλαιο

16. Το ποσοστό της υπεραξίας ή ο βαθμός εκμετάλλευση
17. Η εργάσιμη μέρα Α: τα όρια της εργάσιμης μέρας και η βουλμία για υπερεργασία
18. Η εργάσιμη μέρα Β: αγώνες για τη μείωση του εργάσιμου χρόνου
19. Το ποσοστό και η μάζα της υπεραξίας
20. Η έννοια της σχετικής υπεραξίας
21. Καπιταλιστική μορφή της συνεργασίας και συνεργατικές ουτοπίες
22. Ο καταμερισμός της εργασίας στη βιοτεχνία, την κοινωνία, την παγκόσμια αγορά
23. Οι μηχανές και η σύγχρονη βιομηχανία Α: η ανάπτυξη των μηχανών, η μεταβίβαση αξίας στο προϊόν και οι επιπτώσεις της εκμηχάνισης στους εργάτες
24. Οι μηχανές και η σύγχρονη βιομηχανία Β: το εργοστάσιο και η πάλη ανάμεσα στους εργάτες και τις μηχανές
25. Οι μηχανές και η σύγχρονη βιομηχανία Γ: οι επιπτώσεις της εκβιομηχάνισης στη χειροτεχνία, τη βιοτεχνία και το διεθνή καταμερισμό της εργασίας
26. Το εκπαιδευτικό σύστημα ως πειθάρχηση, ειδίκευση και κατανομή της κινητικής εργατικής δύναμης
27. Ο μεταβολισμός φύσης και κοινωνίας: τεχνολογία και οικολογική κρίση
28. Ο συνδυασμός της απόλυτης και της σχετικής υπεραξίας.
29. Τυπική και πραγματική υπαγωγή της εργασίας στο κεφάλαιο
30. Η πραγματική υπαγωγή της κοινωνίας και της ζωής στο κεφάλαιο
31. Παραγωγική και μη παραγωγική εργασία
32. Μετασχηματισμός της αξίας της εργατικής δύναμης σε μισθό
33. Το χρονομίσθιο και ο μισθός με το κομμάτι
34. Εθνικές διαφορές στους μισθούς, άνιση ανάπτυξη και γεωγραφία των ταξικών αγώνων
35. Απλή αναπαραγωγή και παραγωγική κατανάλωση
36. Ο μετασχηματισμός της υπεραξίας σε κεφάλαιο
37. Σύνθεση, τρόποι συσσώρευσης και συγκεντροποίηση του κεφαλαίου
38. Ο γενικός νόμος της καπιταλιστικής συσσώρευσης και ο σχετικός υπερπληθυσμός: ανεργία και εργασιακή εφεδρεία
39. Οι κρίσεις Α: η θεωρία του Μαρξ για τις κρίσεις μέχρι τα Grundrisse
40. Οι κρίσεις Β: η θεωρία για τις κρίσεις στο *Κεφάλαιο* και τις *Θεωρίες για την Υπεραξία*
41. Οι κρίσεις Γ: η παρούσα κρίση
42. Αστεοποίηση του κόσμου και χωρο-χρονική δυναμική του καπιταλισμού Α: παραγωγή του χώρου και γαιοπρόσοδος
43. Αστεοποίηση του κόσμου και χωρο-χρονική δυναμική του καπιταλισμού Β : άνιση ανάπτυξη, χωρο-χρονικοί διέξοδοι για το κεφάλαιο και κυριλοποίηση των πόλεων
44. Η πρωταρχική συσσώρευση: βία και κράτος
45. Αντίσταση στην προλεταριοποίηση, έγκλημα και φυλακή
46. Αποικιοκρατία και μετασχηματισμός των γυναικών σε νοικοκυρές
47. Η ιστορική τάση της καπιταλιστικής συσσώρευσης. Η άρνηση της άρνησης: ο κομμουνισμός ως ένας νέος συνεργατικός, φιλικός και ερωτικός κόσμος

Για τα μαθήματα χρησιμοποιήθηκαν οι σχετικές παραδόσεις των καθηγητών Χάρρυ Κλήβερ, Ντέιβιντ Χάρβεν, Κρις Άρθουρ και Αναστάσιου Καρδαμοστόλη· ο πρώτος τόμος του *Κεφαλαίου* σύγχρονα κείμενα και άρθρα εφημερίδων, περιοδικών κλπ, που επικαιροποιούν την ανάλυση του Μαρξ ή την κριτικάρουν· τραγούδια, ποιήματα και αποσπάσματα μυθιστορημάτων που προέρχονται είτε από τη «λαϊκή» είτε από την «υψηλή» κουλτούρα: σλάνιτς, φωτογραφίες και ταινίες. Στο μέτρο του δυνατού τα μαθήματα οργανώθηκαν συνεργατικά, ώστε να αμφισβητηθεί έμπρακτα η μονόπλευρη σχέση διδάσκοντα-διδασκόμενου και να διερευνηθούν οι δυνατότητες και τα όρια της αυτομόρφωσης. Γίνονταν κάθε Τετάρτη στις 8 στη Σκαραμαγκά και ήταν ανοιχτά σε κάθε ενδιαφερόμενο.